

Środa, 12 marca 2014 r.

P7_TA(2014)0222

Imprezy turystyczne i aranżowane usługi turystyczne *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie imprez turystycznych i aranżowanych usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylającej dyrektywę Rady 90/314/EWG (COM(2013)0512 – C7-0215/2013 – 2013/0246(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2017/C 378/62)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2013)0512),
 - uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C7-0215/2013),
 - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 11 grudnia 2013 r. ⁽¹⁾,
 - po konsultacji z Komitetem Regionów,
 - uwzględniając art. 55 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów oraz opinie Komisji Transportu i Turystyki, jak również Komisji Prawnej (A7-0124/2014),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzić znaczące zmiany do swojego wniosku lub zastąpić go innym tekstem;
 3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, a także parlamentom narodowym.

P7_TC1-COD(2013)0246

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 12 marca 2014 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/.../UE w sprawie imprez turystycznych, zorganizowanych wyjazdów wakacyjnych, zorganizowanych wycieczki aranżowanych powiązanych usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylającej dyrektywę Rady 90/314/EWG [Popr. 1]

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

⁽¹⁾ Dz.U. C 170 z 5.6.2014, s. 73.

Środa, 12 marca 2014 r.

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,
po konsultacji z Komitetem Regionów,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Rady 90/314/EWG ⁽³⁾ ustanawia szereg istotnych praw konsumentów w odniesieniu do zorganizowanych podróży, w szczególności w odniesieniu do wymogów informacyjnych, odpowiedzialności przedsiębiorstwa handlowego w związku z realizacją imprezy turystycznej oraz ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora lub punktu sprzedaży detalicznej. Jednakże konieczne jest dostosowanie ram prawnych do zmian zachodzących na rynku, tak aby stały się one bardziej odpowiednie dla rynku wewnętrznego, a także aby usunięte zostały niejasności oraz luki prawne.
- (2) Turystyka odgrywa ważną rolę w gospodarce Unii, a imprezy turystyczne, **zorganizowane wyjazdy wakacyjne i zorganizowane wycieczki („imprezy turystyczne”)** stanowią znaczącą część tego rynku. Od momentu przyjęcia dyrektywy 90/314/EWG w sektorze turystyki zaszły ogromne zmiany. Obok tradycyjnych kanałów dystrybucji coraz ważniejszym medium, za pośrednictwem którego oferowane są usługi turystyczne, staje się internet. Usługi turystyczne są łączone, nie tylko w postaci tradycyjnych, wcześniej zorganizowanych imprez turystycznych, ale często w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. Wiele spośród tych produktów turystycznych znajduje się w tzw. szarej strefie prawnej lub wyraźnie nie zostało objętych zakresem dyrektywy 90/314/EWG. Celem niniejszej dyrektywy jest dostosowanie zakresu ochrony do tych zmian, zwiększenie przejrzystości i zwiększenie pewności prawa dla podróżujących i przedsiębiorców. **[Popr. 2]**
- (3) Artykuł 169 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „TFUE”) stanowi, że Unia ma się przyczynić do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez środki, które przyjmuje na podstawie art. 114 TFUE.
- (4) Dyrektywa 90/314/EWG daje państwom członkowskim dużą swobodę uznania w zakresie transpozycji; w związku z tym w dalszym ciągu istnieją znaczące rozbieżności między prawem poszczególnych państw członkowskich. Rozdrobnienie prawne prowadzi do zwiększenia kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwa oraz stanowi przeszkodę dla osób zamierzających prowadzić działalność transgraniczną. Tym samym ograniczone zostają możliwości dokonywania wyboru przez konsumentów.
- (5) Zgodnie z art. 26 ust. 2 TFUE, rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, na którym zapewnia się swobodny przepływ towarów i usług oraz ~~swobodę~~ **swobodę** przedsiębiorczości. W celu stworzenia rzeczywistego, wewnętrznego rynku konsumenckiego w tym sektorze, niezbędne jest ujednoczenie ~~niektórych aspektów~~ **praw i obowiązków wynikających** z umów dotyczących imprez turystycznych oraz ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych, przy zachowaniu właściwej równowagi między wysokim poziomem ochrony konsumentów a konkurencyjnością przedsiębiorstw. **[Popr. 3]**
- (6) Transgraniczny potencjał rynku zorganizowanych podróży w Unii nie jest obecnie w pełni wykorzystany. Rozbieżności w przepisach chroniących podróży w poszczególnych państwach członkowskich zniechęcają podróży z jednego państwa członkowskiego do zakupu imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych w innym państwie członkowskim; podobnie zniechęcają one organizatorów i sprzedawców detalicznych z jednego państwa członkowskiego do sprzedaży takich usług w innym państwie członkowskim. W celu umożliwienia konsumentom i przedsiębiorstwom czerpania pełnych korzyści z rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w całej Unii, konieczne jest dalsze zbliżenie przepisów ustawodawczych państw członkowskich w zakresie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych.

⁽¹⁾ Dz.U. C 170 z 5.6.2014, s. 73.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2014 r.

⁽³⁾ Dyrektywa Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (Dz.U. L 158 z 23.06.1990, s. 59).

Środa, 12 marca 2014 r.

- (7) Większość podróży nabywających imprezy turystyczne to konsumenci w rozumieniu unijnego prawa ochrony konsumentów. Nie zawsze jest przy tym łatwo rozróżnić między konsumentami a przedstawicielami ~~małych~~ przedsiębiorstw lub pracownikami, którzy rezerwują podróże związane z ich działalnością gospodarczą lub zawodową za pośrednictwem tych samych kanałów rezerwacji, jakie wykorzystują konsumenci. Tacy podróżni często wymagają zbliżonego poziomu ochrony. W przeciwieństwie do tego ~~duże~~ przedsiębiorstwa lub organizacje często aranżują usługi turystyczne dla swoich pracowników, **członków i przedstawicieli** na podstawie umowy ramowej dotyczącej podróży służbowej z firmami specjalizującymi się w organizowaniu podróży służbowych. Ten ostatni rodzaj aranżowanych usług turystycznych nie wymaga takiego poziomu ochrony, jaki przewiduje się dla konsumentów. W związku z tym niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do osób podróżujących służbowo tylko w takim zakresie, w jakim nie dokonują oni uzgodnień dotyczących podróży w oparciu o umowę ramową. W celu uniknięcia nieporozumień w związku z definicją pojęcia „konsumenta” zawartego „konsument” stosowanego w innych ~~dyrektywach~~ **aktach prawnych Unii** dotyczących ochrony konsumenta, osoby chronione na podstawie niniejszej dyrektywy należy określać jako „podróżnych”. [Popr. 4]
- (8) Ponieważ usługi turystyczne mogą być łączone na wiele różnych sposobów, za imprezy turystyczne należy uznać wszystkie połączenia usług turystycznych, które charakteryzują się cechami, jakie podróźni zazwyczaj wiążą z imprezami turystycznymi, zwłaszcza gdy pojedyncze usługi turystyczne zostają powiązane w obrębie jednego produktu turystycznego, za którego właściwe wykonanie odpowiedzialność ponosi organizator. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ⁽¹⁾, nie należy różnicować, czy usługi turystyczne są łączone przed nawiązaniem jakiegokolwiek kontaktu z podróżnym czy też na prośbę podróżnego względnie zgodnie z dokonaniem przez niego wyborem. Zastosowanie powinny mieć te same zasady, niezależnie od tego, czy rezerwacja ma miejsce za pośrednictwem stacjonarnego biura podróży czy też odbywa się drogą elektroniczną (*online*).
- (9) W celu zachowania przejrzystości należy wprowadzić rozróżnienie między imprezami turystycznymi a ~~aranżowanymi powiązanymi~~ **powiązanymi** usługami turystycznymi. W przypadku tych ostatnich internetowe lub stacjonarne biuro podróży pomaga podróżnemu w połączeniu usług turystycznych, co prowadzi do zawarcia przez podróżnego umów z różnymi dostawcami usług turystycznych, w tym poprzez powiązane **w ukierunkowany sposób** procesy rezerwacji. Umowy te nie posiadają takich cech jak umowy o imprezę turystyczną, a zatem nie należy stosować wobec nich wszystkich wymogów, jakie mają zastosowanie w odniesieniu do imprez turystycznych. [Popr. 5]
- (10) W świetle zmian zachodzących na rynku należy ponadto zdefiniować imprezy turystyczne na podstawie obiektywnych kryteriów alternatywnych, które w głównej mierze są powiązane ze sposobem, w jaki usługi turystyczne są prezentowane lub nabywane oraz z okolicznościami, w jakich podróźni mogą w uzasadniony sposób oczekiwać, że dyrektywa zapewni im ochronę. Ma to miejsce na przykład w sytuacji, gdy na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, w ramach tego samego procesu rezerwacji i w jednym punkcie sprzedaży nabywane są różne usługi turystyczne lub w sytuacji, gdy takie usługi są oferowane po cenie łącznej lub obejmującej wszystkie te usługi względnie gdy taka cena jest za te usługi naliczana. Zakłada się, że usługi turystyczne są nabywane w ramach tego samego procesu rezerwacji, jeżeli zostały one wybrane, zanim podróżny zgodził się na uiszczenie zapłaty.
- (11) Jednocześnie należy odróżniać ~~aranżowane powiązane~~ **powiązane** usługi turystyczne od usług turystycznych, które podróźni rezerwują niezależnie, często w różnym czasie — nawet jeżeli są one rezerwowane na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji. Należy ponadto odróżnić ~~aranżowane powiązane~~ **powiązane** usługi turystyczne oferowane *online* od linków **do stron internetowych, które nie prowadzą do zawarcia umowy z podróżnym, oraz od linków**, za pośrednictwem których podróźni są jedynie w ogólny, **a nie w ukierunkowany** sposób informowani o dalszych usługach turystycznych, na przykład gdy hotel lub organizator imprezy turystycznej udostępnia na swojej stronie internetowej wykaz wszystkich podmiotów oferujących usługi transportowe do miejsca, w którym się znajduje — niezależnie od dokonania jakiegokolwiek rezerwacji **lub jeśli wykorzystuje się cookies lub metadane do umieszczenia na stronach internetowych reklam dotyczących celu podróży lub terminu podróży wybranego w pierwotnej usłudze turystycznej**. [Popr. 6]
- (12) Zakup usługi w postaci podróży lotniczej w formie samodzielnej, jako pojedynczej usługi turystycznej nie stanowi ani imprezy turystycznej, ani powiązanej usługi turystycznej.

⁽¹⁾ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie C-400/00 *Club Tour, Viagens e Turismo SA* przeciwko *Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido* oraz *Club Med Viagens Ld*, Rec. 2002, I-04051.

Środa, 12 marca 2014 r.

- (13) **W niniejszej dyrektywie** należy określić szczegółowe przepisy dla fizycznych oraz internetowych sprzedawców detalicznych, którzy pomagają podróżnemu – przy okazji wizyty lub kontaktu z ich punktem sprzedaży – w zawarciu oddzielnych umów z poszczególnymi dostawcami usług, **oraz dla jeżeli podróżny decyduje się i zgadza się zapłacić za każdą usługę turystyczną oddzielnie. Takie przepisy powinny mieć również zastosowanie do internetowych sprzedawców detalicznych, którzy – za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online – ułatwiają nabywanie dodatkowych usług turystycznych u innego przedsiębiorcy w sposób ukierunkowany, jeżeli co najmniej nazwisko lub dane kontaktowe podróżnego zostają przekazane innemu przedsiębiorcy i takie dodatkowe usługi nabywane są najpóźniej 24 godziny po potwierdzeniu w momencie potwierdzenia rezerwacji pierwszej usługi.** Przepisy takie miałyby na przykład zastosowanie w sytuacji, gdy wraz z potwierdzeniem rezerwacji pierwszej usługi turystycznej, takiej jak przelot lub przejazd pociągiem, konsument otrzymuje zaproszenie do zarezerwowania dodatkowej usługi turystycznej dostępnej w wybranym miejscu docelowym – na przykład zakwaterowania w hotelu – wraz z linkiem do strony rezerwacji innego dostawcy usług lub pośrednika. Wspomniane aranżowane usługi nie stanowią wprawdzie imprezy turystycznej w rozumieniu niniejszej dyrektywy – nie ma wątpliwości co do tego, że jeden organizator nie wziął na siebie odpowiedzialności za usługi turystyczne – jednak takie aranżowane powiązane usługi turystyczne stanowią alternatywny model biznesowy, który często jest silną konkurencją dla imprez turystycznych. [Popr. 7]
- (14) Aby zapewnić uczciwą konkurencję i ochronę konsumentów, obowiązek zapewnienia dostatecznego dowodu zabezpieczenia na potrzeby zwrotu zaliczek i powrotu podróżnych w przypadku niewypłacalności, powinien mieć zastosowanie również do aranżowanych usług turystycznych.
- (14a) **W internecie pojawiły się praktyki polegające na tym, że przedsiębiorcy ułatwiają nabywanie powiązanych usług turystycznych nie ujawniają w sposób wyraźny i jednoznaczny opcji pozwalającej podróżnym zarezerwować jedynie główną usługę bez wybierania jakichkolwiek usług dodatkowych. Takie praktyki powinny być uznawane za wprowadzające podróżnych w błąd. Ponieważ na podstawie istniejących ram prawnych nie można jeszcze takich praktyk wyeliminować oraz biorąc pod uwagę to, że są one związane konkretnie z powiązanymi usługami turystycznymi, powinny one zostać zakazane na podstawie niniejszej dyrektywy.** [Popr. 8]
- (15) W celu zwiększenia jasności dla podróżnych oraz umożliwienia im dokonywania świadomych wyborów różnych rodzajów aranżowanych usług turystycznych, stosowne wydaje się zobligowanie przedsiębiorców do wyraźnego oświadczenia o rodzaju aranżowanych usług i poinformowania podróżnych o ich prawach. Deklaracja przedsiębiorcy dotycząca charakteru prawnego produktu turystycznego, który jest oferowany na rynku, powinna odpowiadać faktycznemu charakterowi prawnemu przedmiotowego produktu. Organy egzekwowania prawa powinny interweniować w przypadkach, w których przedsiębiorcy nie zapewniają podróżnym dokładnych informacji.
- (15a) **Przed dokonaniem zapłaty podróżni powinni zostać poinformowani o tym, czy wybierają imprezę turystyczną czy powiązaną usługę turystyczną oraz o odpowiadającym jej poziomie ochrony.** [Popr. 9]
- (15b) **Zanim podróżny zwiąże się umową lub odpowiednią ofertą powiązanych usług turystycznych, przedsiębiorcy ułatwiający nabycie powiązanych usług turystycznych powinni go jednoznacznie poinformować o tym, że aby mógł on skorzystać z przepisów dyrektywy mającej zastosowanie do powiązanych usług turystycznych, wszystkie inne umowy stanowiące część powiązanej usługi turystycznej muszą zostać potwierdzone w ciągu 24 godzin. Jeżeli konsumentowi nie przekazano tej informacji lub jeżeli jest ona nierzetelna, wprowadza w błąd bądź została pominięta, fakt ten może stanowić nieuczciwą praktykę handlową.** [Popr. 141]
- (16) Jako kryterium na potrzeby zdefiniowania imprezy turystycznej lub aranżowanych powiązanych usług turystycznych należy uwzględnić jedynie połączenie różnych usług turystycznych, takich jak zakwaterowanie, przewóz pasażerów autobusem, koleją, drogą morską lub powietrzną, a także wynajem samochodów, innych pojazdów lub innych środków transportu. **Nie powinno ono obejmować noclegów w hotelu z zarezerwowanymi dodatkowymi atrakcjami, takimi jak bilety na musicale czy zabiegi spa, o ile usługi te nie są konkretnie oferowane podróżnemu jako istotna część podróży lub jeśli taka usługa pomocnicza wyraźnie nie stanowi istotnej cechy danej podróży.** Za zakwaterowanie w rozumieniu niniejszej dyrektywy nie należy uznawać zakwaterowania do celów pobytowych, ~~w tym w sytuacji, gdy pobyt wyraźnie nie ma charakteru turystycznego, na przykład podczas długoterminowych kursów językowych.~~ [Popr. 11]
- (16a) **Przewóz pasażerów autobusem, koleją, drogą morską lub powietrzną, obejmujący zakwaterowanie, na przykład przewóz promem w kabinie lub podróż pociągiem w wagonie sypialnym, powinien być uznawany za pojedynczą usługę turystyczną, jeżeli wyraźnie jej głównym elementem tego przewozu jest usługa transportowa i taki przewóz nie jest połączony z inną usługą turystyczną.** [Popr. 12]

Środa, 12 marca 2014 r.

- (17) Inne usługi turystyczne, takie jak wejście na koncerty, imprezy sportowe, wycieczki lub wejście do parków rozrywki są usługami, które – w połączeniu z przewozem pasażerów lub zakwaterowaniem lub wynajmem samochodów, innych pojazdów lub innych środków transportu – powinny być uznawane za mogące wejść w skład imprezy turystycznej lub ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych. Jednakże tego rodzaju imprezy turystyczne powinny wchodzić w zakres niniejszej dyrektywy, jedynie wtedy, gdy dana usługa turystyczna stanowi znaczącą część imprezy turystycznej. Ogólnie rzecz biorąc, usługę turystyczną należy uznać za znaczącą część imprezy turystycznej, jeżeli **została ona zaoferowana podróżnym jako taka, ewidentnie jest powodem podróży i** stanowi ~~ona~~ **ponad 20% 25 %** łącznej ceny lub z innego powodu stanowi istotną cechę danej podróży lub danych wakacji. Usług pomocniczych, takich jak **w szczególności** ubezpieczenie podróżne, **transfer między dworcem a miejscem zakwaterowania, transport na początku podróży oraz podczas wycieczek**, ubezpieczenie podróżne, transport bagażu, posiłki oraz ~~czyszczenie dostarczone~~ jako część zakwaterowania, nie należy uważać za samodzielne usługi turystyczne. [Popr. 13]
- (18) Należy również sprecyzować, że umowy, na podstawie których przedsiębiorca uprawnia podróżnego do tego, aby po zawarciu umowy dokonał wyboru spośród usług turystycznych różnego rodzaju, tak jak to ma miejsce w przypadku imprezy turystycznej stanowiącej prezent w pakiecie, powinny stanowić imprezy turystyczne. Ponadto za imprezę turystyczną należy uznać połączenie usług turystycznych w sytuacji, w której nazwisko osoby podróżującej lub ~~dotyczące jej~~ **szczególne i inne dane osobowe, takie jak dane kontaktowe, dane dotyczące karty kredytowej lub paszportu, które są** niezbędne dla **dozwarcia** transakcji rezerwacji są przekazywane między przedsiębiorcami najpóźniej **w momencie potwierdzenia 24 godziny po potwierdzeniu** rezerwacji pierwszej usługi. ~~Szczególne dane niezbędne do zawarcia transakcji rezerwacji to szczegóły dotyczące karty kredytowej lub inne informacje niezbędne dla uzyskania płatności.~~ Jednak samo przekazanie szczegółowych danych takich jak miejsce docelowe podróży lub okres, w którym odbywa się podróż, nie powinny być do tego celu wystarczające. **Ponadto za imprezę turystyczną należy uznać rejsy wycieczkowe oraz wielodniowe podróże pociągami z noclegami, ponieważ łączą w sobie transport, zakwaterowanie i wyżywienie.** [Popr. 14]
- (19) Ponieważ potrzeba zapewnienia podróżnym ochrony w przypadku krótkich podróży jest mniejsza, a także w celu uniknięcia niepotrzebnego obciążania przedsiębiorców, z zakresu dyrektywy powinny zostać wyłączone podróże trwające krócej niż 24 godziny, które nie obejmują zakwaterowania, ~~jak również imprezy turystyczne organizowane okazjonalnie.~~ **Z zakresu niniejszej dyrektywy powinny również zostać wyłączone imprezy turystyczne i powiązane usługi turystyczne oferowane okazjonalnie lub organizowane przez osoby fizyczne lub prawne, takie jak organizacje nienastawione na zysk, w tym organizacje charytatywne, kluby piłkarskie i szkoły, jeżeli ze sprzedaży takich imprez lub ułatwienia takich powiązanych usług turystycznych nie czerpie się żadnych bezpośrednich lub pośrednich korzyści finansowych.** [Popr. 15]
- (19a) **Państwa członkowskie powinny zgodnie z prawem Unii zachować swoje kompetencje w zakresie stosowania przepisów niniejszej dyrektywy do dziedzin nieobjętych jej zakresem. Państwa członkowskie mogą zatem utrzymać w mocy lub wprowadzić przepisy krajowe odpowiadające wszystkim lub niektórym przepisom niniejszej dyrektywy w odniesieniu do umów nieobjętych zakresem jej stosowania. Na przykład państwa członkowskie mogą stosować przepisy niniejszej dyrektywy do imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych oferowanych okazjonalnie lub organizowanych przez osoby fizyczne lub prawne, jeżeli ze sprzedaży takich imprez lub ułatwienia takich powiązanych usług turystycznych nie czerpie się żadnych bezpośrednich lub pośrednich korzyści finansowych, a także do imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny i nieobjętych zakwaterowaniem.** [Popr. 16]
- (20) Najważniejszą cechą imprezy turystycznej jest to, że za prawidłowe wykonanie pakietu jako całości odpowiedzialny jest jako organizator przynajmniej jeden przedsiębiorca.. W związku z powyższym, jedynie w przypadkach, gdy jako organizator imprezy turystycznej funkcjonuje inny przedsiębiorca, dany przedsiębiorca – zazwyczaj stacjonarne lub internetowe biuro podróży – powinien mieć możliwość pełnienia roli jedynie sprzedawcy detalicznego lub pośrednika i nieponoszenia odpowiedzialności jako organizator. To, czy dany przedsiębiorca działa jako organizator w przypadku danej zorganizowanej podróży, powinno zależeć od jego udziału w tworzeniu imprezy turystycznej w myśl definicji zawartej w niniejszej dyrektywie, nie zaś od nazwy, pod jaką prowadzi on swoją działalność. W przypadku gdy kryterium, za sprawą którego połączenie usług turystycznych jest traktowane jako impreza turystyczna, spełnia dwóch lub więcej przedsiębiorców oraz gdy przedsiębiorcy ci nie poinformowali podróżnego, który z nich jest organizatorem imprezy turystycznej, za organizatorów uważa się wszystkich zaangażowanych przedsiębiorców.

Środa, 12 marca 2014 r.

- (20a) *Dyrektywa 90/314/EWG dała państwom członkowskim swobodę określenia, czy sprzedawca detaliczny, organizator czy też zarówno sprzedawca detaliczny, jak i organizator powinni być odpowiedzialni za właściwą realizację imprezy turystycznej. Taka elastyczność doprowadziła w niektórych państwach członkowskich do niejasności co do tego, czy przedsiębiorcy zaangażowani w imprezę turystyczną ponoszą odpowiedzialność za realizację odnośnych usług, w szczególności w przypadku procesu rezerwacji online. W niniejszej dyrektywie należy zatem sprecyzować, że organizatorzy są odpowiedzialni za realizację usług turystycznych objętych umową, chyba że prawo krajowe również wyraźnie przewiduje możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności organizatora lub sprzedawcy detalicznego. [Popr. 17]*
- (21) Jeżeli chodzi o imprezy turystyczne, sprzedawcy detaliczni powinni wraz z organizatorem ponosić odpowiedzialność za udzielenie informacji przed zawarciem umowy. Jednocześnie powinno być jasne, że **sprzedawcy detaliczni** ponoszą ~~oni~~ odpowiedzialność za błędy w rezerwacji, **jeśli popełniają błędy w procesie rezerwacji**. Dla ułatwienia komunikacji, w szczególności w sprawach transgranicznych, podróżni powinni mieć możliwość skontaktowania się z organizatorem również za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego, z pomocą którego zakupili imprezę turystyczną. [Popr. 18]
- (22) Przed zakupem imprezy turystycznej podróżny powinien otrzymać wszystkie niezbędne informacje, niezależnie od tego, czy podróż jest sprzedawana za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, bezpośrednio czy też za pomocą innego rodzaju dystrybucji. Zapewniając te informacje, przedsiębiorca powinien uwzględnić szczególnie potrzeby podróżnych, którzy wymagają szczególnej troski ze względu na wiek lub ułomność fizyczną, o ile można od przedsiębiorcy zasadnie oczekiwać, że jest w stanie to przewidzieć.
- (23) Zasadnicze informacje przedstawiane w reklamach, na stronach internetowych organizatora lub w broszurach jako część informacji udzielanych przed zawarciem umowy, dotyczące na przykład głównych właściwości usługi turystycznej lub cen, powinny być wiążące, chyba że organizator zastrzega sobie prawo do wprowadzenia zmian do tych elementów i o ile takie zmiany są w sposób jasny i widoczny przekazane do wiadomości podróżującego przed zawarciem umowy. ~~Jednakże biorąc pod uwagę nowe technologie komunikacyjne, nie ma dalszej potrzeby definiowania szczegółowych zasad w broszurach, przy czym stosowne jest zapewnienie, aby w pewnych okolicznościach zmiany mające wpływ na wykonanie umowy były przekazywane między stronami na trwałym nośniku dostępnym do wglądu w przyszłości. Zawsze powinno być możliwe wprowadzenie zmian do tych informacji w przypadku, gdy obie strony umowy wyraźnie się co do tego zgadzają. [Popr. 19]~~
- (23a) *Jednakże biorąc pod uwagę nowe technologie komunikacyjne, które mogą pomóc w zapewnieniu podróżnym dostępu do aktualnych informacji w momencie dokonywania rezerwacji, oraz nasilającą się tendencję do rezerwowania imprez turystycznych online, nie ma już potrzeby definiowania szczegółowych zasad wymagających drukowanych broszur. [Popr. 20]*
- (23b) *Godziny lotów powinny stanowić niezmienną część umowy i jedną z głównych właściwości usługi turystycznej. Nie powinny one znacząco różnić się od godzin podanych podróżnym w informacji udzielonej przed zawarciem umowy. [Popr. 21]*
- (24) Wymagania w odniesieniu do informacji określone w niniejszej dyrektywie są wyczerpujące, lecz nie powinny naruszać wymagań w odniesieniu do informacji, które zostały ustanowione w innych obowiązujących przepisach Unii ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Zob.: dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1) oraz dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36), jak również rozporządzenie (WE) nr 2111/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowego wykazu przewoźników lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w ramach Wspólnoty i informowania pasażerów korzystających z transportu lotniczego o tożsamości przewoźnika lotniczego wykonującego przewóz oraz uchylające art. 9 dyrektywy 2004/36/WE (Dz.U. L 344 z 27.12.2005, s. 15), Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1), rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).

Środa, 12 marca 2014 r.

- (25) Biorąc pod uwagę specyfikę umów o imprezę turystyczną, należy określić prawa i obowiązki stron przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, jak i po jej rozpoczęciu, zwłaszcza gdy impreza turystyczna nie jest odpowiednio wykonywana lub gdy zmieniają się szczególne okoliczności.
- (26) Ponieważ imprezy turystyczne są często nabywane na długo przed ich realizacją, mogą wystąpić nieprzewidziane zdarzenia. W związku z tym podróżny powinien, na określonych warunkach, mieć prawo do przekazania imprezy turystycznej innemu podróżnemu. W takich sytuacjach organizator powinien mieć możliwość odzyskania swoich nakładów, np. jeśli podwykonawca żąda opłat za zmianę nazwiska podróżnego lub za unieważnienie biletu na środek transportu i wystawienie nowego. Podróżni powinni również mieć możliwość rozwiązania umowy w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w zamian za zapłatę odpowiedniej rekompensaty, jak również prawo do rozwiązania umowy bez zapłaty rekompensaty, o ile na imprezę turystyczną w istotnym zakresie wpłynęły nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, takie jak wojna, **w tym akty terroryzmu**, lub klęska żywiołowa, **w tym trąby powietrzne i trzęsienia ziemi, albo zagrażająca bezpieczeństwu podróżnych niestabilność polityczna, jeżeli wydarzenia te nastąpiły po zawarciu umowy podróźnej**. Uznaje się, że nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności występują zwłaszcza wtedy, gdy wiarygodne i podane do publicznej wiadomości informacje, takie jak zalecenia wydawane przez władze państw członkowskich, odradzają podróżowanie do miejsca przeznaczenia. [Popr. 22]
- (27) W szczególnych okolicznościach prawo do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez zapłaty rekompensaty powinien mieć również organizator, na przykład jeśli nie osiągnięto minimalnej liczby uczestników, a możliwość taka została zastrzeżona w umowie. **W takiej sytuacji organizator powinien w odpowiedni sposób poinformować podróżnych, na których ta klauzula umowy może mieć wpływ.** [Popr. 23]
- (28) W niektórych przypadkach organizatorzy powinni mieć możliwość wprowadzania jednostronnych zmian w umowie o imprezę turystyczną. Podróżni powinni mieć jednak prawo do rozwiązania umowy, jeżeli proponowane zmiany w znaczny sposób zmieniają którąkolwiek z istotnych właściwości usługi turystycznej. Podwyżki cen powinny być możliwe jedynie wówczas, gdy nastąpiła zmiana ceny usług przewozu pasażerskich wynikająca z kosztów paliwa niezbędnego do przewozu pasażerów, podatków lub opłat nakładanych przez osobę trzecią, która nie jest bezpośrednio zaangażowana w realizację usług turystycznych wchodzących w skład imprezy turystycznej, bądź kursów walutowych mających odniesienie do imprezy turystycznej, oraz jeśli w umowie wyraźnie zastrzeżono prawo do korekty cen, zarówno w górę, jak i w dół. **Wzrost cen należy ograniczyć do 10 % ceny. W przypadku gdy cena imprezy turystycznej wzrasta o ponad 8 % w stosunku do ceny pierwotnej, podróżni powinni mieć prawo do odstąpienia od umowy bez konieczności zapłaty rekompensaty lub do przyjęcia alternatywnej oferty na równorzędną imprezę turystyczną zaproponowanej przez organizatora.** [Popr. 24]
- (28a) **Wzrost ceny należy zawsze uzasadnić na trwałym nośniku. Jeśli cena zostaje podwyższona o więcej niż 8 %, podróżnemu należy zaoferować na trwałym nośniku możliwość odstąpienia od umowy lub przyjęcia alternatywnej oferty na imprezę turystyczną w cenie pierwotnej rezerwacji. Jeśli podróżny nie skorzysta z tej możliwości, uznaje się, że akceptuje on imprezę turystyczną po wyższej cenie. Ciężar dowodu w odniesieniu do dostarczenia odpowiedniej informacji trwałym nośniku powinien spoczywać na organizatorze podróży.** [Popr. 25]
- (29) Należy określić szczegółowe zasady dotyczące środków zaradczych w związku z brakiem zgodności podczas realizacji umowy o imprezę turystyczną. Podróżny powinien mieć prawo do tego, aby jego problemy zostały rozwiązane. Jeżeli natomiast znaczna część usług objętych umową nie może być zrealizowana, należy zaoferować podróżnemu alternatywne rozwiązania. Podróżni powinni być również uprawnieni do obniżki ceny lub rekompensaty za poniesione szkody. Rekompensata powinna pokrywać także wszelkie szkody niematerialne, zwłaszcza w przypadku zepsutego urlopu, oraz, w uzasadnionych przypadkach, koszty, które podróżny poniósł, rozwiązując problem we własnym zakresie.
- (30) W celu zapewnienia spójności właściwe jest dostosowanie przepisów niniejszej dyrektywy do konwencji międzynarodowych obejmujących usługi turystyczne, a także do przepisów Unii regulujących prawa pasażerów. Jeżeli organizator jest odpowiedzialny za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług objętych umową o imprezę turystyczną, powinien być on uprawniony do powołania się na ograniczenie odpowiedzialności usługodawców

Środa, 12 marca 2014 r.

zapewnione w takich konwencjach międzynarodowych jak Konwencja montrealaska z 1999 r. o ujednoczeniu niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego ⁽¹⁾, Konwencja z 1980 r. o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) ⁽²⁾ i Konwencja ateńska z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu ⁽³⁾. W przypadku, gdy z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności niemożliwe jest zapewnienie powrotu podróżnego do miejsca rozpoczęcia podróży, należy dostosować obowiązek organizatora do poniesienia kosztów przedłużonego pobytu podróżnego w miejscu przeznaczenia do rozporządzenia (UE) nr .../2014 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2014 r ⁽⁴⁾ (*).

- (31) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać praw podróżnych do zgłaszania roszczeń zarówno na podstawie niniejszej dyrektywy, jak i na podstawie innego odpowiedniego prawodawstwa Unii, tak aby podróżni w dalszym ciągu mieli możliwość zgłaszania roszczeń wobec organizatora, przewoźnika lub jakiegokolwiek innej strony odpowiedzialnej, lub – w stosownym przypadku – wobec kilku stron. Należy wyjaśnić, że osoby te nie mogą kumulować praw w oparciu o różne podstawy prawne, o ile prawa te zabezpieczają ten sam interes lub mają ten sam cel. **Jednakże konieczność zapewnienia, aby podróżni terminowo otrzymali odpowiednią rekompensatę w przypadkach, gdy umowa nie zostanie w pełni wykonana przez jedną ze stron, nie powinna nakładać nieuzasadnionych i nieproporcjonalnych obciążeń na organizatorów i sprzedawców detalicznych. Oprócz spoczywającego na nich obowiązku naprawienia braku zgodności lub wypłaty rekompensaty podróżnym organizatorzy i sprzedawcy detaliczni powinni mieć również prawo do dochodzenia odszkodowania od jakiegokolwiek strony trzeciej, która przyczyniła się do zdarzenia powodującego konieczność wypłaty rekompensaty lub powstania innych zobowiązań. Dlatego też odpowiedzialność organizatora i sprzedawcy detalicznego pozostaje bez uszczerbku dla tego prawa do dochodzenia odszkodowania od osób trzecich, w tym od usługodawców. [Popr. 27]**
- (32) Jeżeli podróżny ma podczas podróży lub wakacji kłopoty, organizator powinien być zobowiązany do udzielenia mu ~~natemniastowej~~ **bez zbędnej zwłoki odpowiedniej** pomocy. Taka pomoc powinna przewidywać głównie udzielenie, w stosownych przypadkach, informacji dotyczących kwestii takich jak: służba zdrowia, władze lokalne oraz pomoc konsularna, jak również praktycznej pomocy, na przykład w odniesieniu do komunikacji na odległość oraz **nabycia** alternatywnych usług podróżnych. [Popr. 28]
- (33) W swoim komunikacie z dnia 18 marca 2013 r. zatytułowanym „Ochrona pasażerów w przypadku niewypłacalności linii lotniczej” Komisja określiła środki w celu poprawy ochrony pasażerów na wypadek niewypłacalności linii lotniczych, w tym poprawę egzekwowania rozporządzenia (WE) nr 1008/2008, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 261/2004 ⁽⁵⁾; w przypadku niepowodzenia tych środków można brać pod uwagę środek legislacyjny. Wspomniany komunikat dotyczy nabycia pojedynczego elementu, a mianowicie usług przewozów lotniczych, i w związku z tym nie narusza obowiązujących przepisów w sprawie imprez turystycznych oraz nie stanowi przeszkody dla prawodawców w zapewnieniu ochrony na wypadek niewypłacalności również nabywcom innych współczesnych połączeń usług turystycznych.
-
- ⁽¹⁾ Decyzja Rady 2001/539/WE z dnia 5 kwietnia 2001 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji w sprawie ujednoczenia niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego (Konwencja montrealaska) (Dz.U. L 194 z 18.7.2001, s. 38).
- ⁽²⁾ Decyzja Rady 2013/103/UE z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie podpisania i zawarcia Umowy między Unią Europejską a Międzynarodową Organizacją Międzynarodowych Przewozów Kolejami w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 9 maja 1980 r. zmienionej protokołem wileńskim z dnia 3 czerwca 1999 r. (Dz.U. L 51 z 23.2.2013, s. 1).
- ⁽³⁾ Decyzja Rady 2012/22/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. dotycząca przystąpienia Unii Europejskiej do Protokołu z 2002 r. do Konwencji ateńskiej z 1974 r. w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu z wyjątkiem jego artykułów 10 i 11 (Dz.U. L 8 z 12.1.2012, s. 1);
- ⁽⁴⁾ Rozporządzenie (UE) nr .../2014 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia ... zmieniające rozporządzenie (WE) nr 261/2004 ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów oraz rozporządzenie (WE) nr 2027/97 w sprawie odpowiedzialności przewoźnika lotniczego z tytułu przewozu pasażerów i ich bagażu drogą powietrzną (Dz.U....).
- (*) Numer rozporządzenia (2013/0072(COD)) w motywie oraz numer, date przyjęcia i odniesienie do publikacji rozporządzenia w przypisie 4.
- ⁽⁵⁾ Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1).

Środa, 12 marca 2014 r.

- (34) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby podróżni nabywający imprezę turystyczną lub **aranżowane powiązane** usługi turystyczne posiadali pełną ochronę na wypadek niewypłacalności organizatora, sprzedawcy detalicznego, który ułatwił zamówienie ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych, czy też ~~któregokolwiek z dostawców usług~~ **przedsiębiorcy zaangażowanego w takie powiązane usługi turystyczne**. Państwa członkowskie, w których siedzibę mają organizatorzy imprez turystycznych i sprzedawcy detaliczni ułatwiający zamawianie aranżowanych usług turystycznych, powinny zadbać o to, aby przedsiębiorcy oferujący takie połączenia usług turystycznych zapewniali gwarancję zwrotu wszystkich płatności dokonanych przez podróżnych oraz ich przewozu do kraju w przypadku niewypłacalności. Zachowując swobodę decyzji co do sposobu udzielania ochrony na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich krajowe systemy ochrony na wypadek niewypłacalności były skuteczne i aby były w stanie zapewnić wszystkim podróżnym, którzy ucierpieli w wyniku niewypłacalności, szybki powrót do kraju, jak również **natychmiastowy** zwrot poniesionych przez nich kosztów. **W przypadku gdyby podróżny wołał dokończyć swoją imprezę turystyczną lub powiązaną usługę turystyczną zamiast otrzymać pełny zwrot kosztów, ochrona na wypadek niewypłacalności może, w stosownych przypadkach, przewidywać wypełnienie istniejących umów w celu kontynuacji imprezy turystycznej lub powiązanej usługi turystycznej bez ponoszenia dodatkowych kosztów przez podróżnego**. Wymagana ochrona na wypadek niewypłacalności powinna uwzględniać rzeczywiste ryzyko finansowe związane z działalnością organizatora, odnośnych sprzedawców detalicznych lub ~~usługodawców~~ **przedsiębiorstw zaangażowanych w powiązane usługi turystyczne**, w tym rodzaj połączenia sprzedawanych przez nich usług turystycznych, przewidywalne wahania sezonowe oraz zakres płatności zaliczkowych i sposób ich zabezpieczenia. Jak stanowi dyrektywa 2006/123/WE z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym, w przypadkach gdy ochrona na wypadek niewypłacalności może zostać zapewniona w formie gwarancji lub polisy ubezpieczeniowej, takie zabezpieczenie nie może ograniczać się do zaświadczeń wydanych przez podmioty finansowe mające siedzibę w danym państwie członkowskim. [Popr. 29]
- (35) W celu ułatwienia swobodnego przepływu usług państwa członkowskie powinny być zobowiązane do uznania ochrony na wypadek niewypłacalności zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa. Aby ułatwić współpracę administracyjną oraz nadzór nad przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w innych państwach członkowskich w kontekście ochrony na wypadek niewypłacalności, państwa członkowskie powinny zostać zobowiązane do wyznaczenia centralnych punktów kontaktowych.
- (36) Jeżeli chodzi o aranżowane usługi turystyczne, przedmiotowe umowy są – obok obowiązku udzielenia ochrony na wypadek niewypłacalności i poinformowania podróżnych, że poszczególni dostawcy usług są odpowiedzialni wyłącznie za wykonanie ich umowy – podlegają ogólnemu prawu Unii w zakresie ochrony konsumentów oraz sektorowym przepisom Unii.
- (37) Należy chronić podróżnych w sytuacjach, w których sprzedawca detaliczny aranżuje rezerwację imprezy turystycznej lub aranżowanych usług turystycznych i popełnia błąd w procesie rezerwacji.
- (38) Należy również potwierdzić, że konsumenci nie mogą zrzekać się praw wynikających z niniejszej dyrektywy, zaś organizatorzy lub przedsiębiorcy ułatwiający zamawianie aranżowanych usług turystycznych nie mogą uchylać się od swoich zobowiązań, twierdząc, że działają jedynie w charakterze usługodawcy, pośrednika lub w jakiegokolwiek innej roli.
- (39) Konieczne jest, aby państwa członkowskie ustanowiły sankcje za naruszenie krajowych przepisów transponujących niniejszą dyrektywę i zapewniły ich egzekwowanie. Sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.
- (40) Przyjęcie niniejszej dyrektywy wiąże się z koniecznością dostosowania niektórych aktów regulujących kwestię ochrony konsumentów. Biorąc pod uwagę, że dyrektywy 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów ⁽¹⁾ w swoim jej obecnym kształcie nie stosuje się do umów objętych zakresem dyrektywy 90/314/EWG, konieczna jest zmiana dyrektywy 2011/83/UE w celu zapewnienia jej **dalszego** zastosowania w odniesieniu do aranżowanych **do poszczególnych usług stanowiących część powiązanych** usług turystycznych, **o ile te poszczególne usługi nie są wyłączone z zakresu stosowania dyrektywy 2011/83/UE z innego powodu**, oraz stosowania niektórych praw konsumentów ustanowionych w tej dyrektywie również w odniesieniu do imprez turystycznych. [Popr. 30]

⁽¹⁾ Dyrektywa 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

Środa, 12 marca 2014 r.

- (41) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać przepisów rozporządzenia (WE) nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾ oraz krajowego prawa umów w odniesieniu do tych aspektów, które nie zostały nią uregulowane. W związku z tym, że niniejsza dyrektywa ma na celu przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego i w jak największym stopniu jednolitego poziomu ochrony konsumentów, jej cele nie mogą być osiągnięte przez państwa członkowskie i mogą zostać lepiej zrealizowane na poziomie Unii. W związku z powyższym Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (42) Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (Karta). Niniejsza dyrektywa w szczególności nie narusza wolności prowadzenia działalności gospodarczej zapisanej w art. 16 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów w Unii, zgodnie z art. 38 tej Karty.
- (43) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających⁽²⁾ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji, jednego lub więcej dokumentów wyjaśniających związku między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział I

Przedmiot, poziom harmonizacji, zakres i definicje

Artykuł 1

Przedmiot

~~Niniejsza dyrektywa ma na celu~~ **Celem niniejszej dyrektywy jest** przyczynienie się do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcia wysokiego **i możliwie jednolitego** poziomu ochrony konsumentów ~~poprzez zbliżenie do siebie niektórych aspektów~~ **odnośnie do** przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w odniesieniu do umów o imprezę turystyczną i aranżowanych usług turystycznych, **powiązane usługi turystyczne** zawieranych między podróżnymi a przedsiębiorcami. [Popr. 31]

Artykuł 1a

Poziom harmonizacji

O ile niniejsza dyrektywa nie stanowi inaczej, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w mocy ani wprowadzać do prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym przepisów mniej lub bardziej rygorystycznych, które zapewniałyby inny poziom ochrony konsumenta. [Popr. 32]

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6).

⁽²⁾ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

Środa, 12 marca 2014 r.

Artykuł 2

Zakres

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do imprez turystycznych oferowanych podróżnym na sprzedaż lub sprzedawanych podróżnym przez przedsiębiorców, z wyjątkiem art. 17, 17a i 17b oraz do ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych, z wyjątkiem art. 4-14, art. 18 i art. 21 ust. 1.
2. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do:
 - a) imprez turystycznych i ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują one zakwaterowanie;
 - aa) *imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych oferowanych okazjonalnie lub organizowanych przez osoby fizyczne lub prawne, jeżeli ze sprzedaży takich imprez lub ułatwienia takich powiązanych usług turystycznych nie czerpie się żadnych bezpośrednich lub pośrednich korzyści finansowych i jeżeli właściwy przedsiębiorca należycie poinformował podróżnego, że niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do takich imprez turystycznych lub powiązanych usług turystycznych; [Popr. 33]*
 - b) *dotatkowych umów obejmujących usługi turystyczne świadczone jako usługi dodatkowe do imprezy turystycznej i zarezerwowane bez udziału organizatora lub* dodatkowych umów obejmujących usługi finansowe; [Popr. 34]
 - c) imprez turystycznych i ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy ramowej między ~~pracodawcą podróżnego~~ **na podróże służbowe między firmą, w imieniu której podróżny odbywa podróż**, a przedsiębiorcą specjalizującym się w organizowaniu podróży służbowych; [Popr. 35]
 - d) imprez turystycznych, w przypadku których nie więcej niż jedna usługa turystyczna, o której mowa w art. 3 ust. 1 lit. a), b) i c), jest połączona z usługą turystyczną, o której mowa w art. 3 ust. 1) lit. d), jeżeli **ta ostatnia** usługa ~~ta~~ nie stanowi znaczącej części imprezy turystycznej **lub ewidentnie nie jest powodem podróży, lub usługa pomocnicza wyraźnie nie jest oferowana jako główny element wycieczki;** lub [Popr. 36]
 - e) pojedynczych umów o pojedynczą usługę turystyczną;
 - ea) *przewozów pasażerów autobusem, koleją, drogą morską lub powietrzną, obejmujących zakwaterowanie, o ile transport jest wyraźnie dominującym elementem przewozu, a przewóz nie jest połączony z inną usługą turystyczną, o której mowa w art. 3 pkt 1 lit. b), c) lub d).* [Popr. 37]

Artykuł 3

Definicje

Na potrzeby niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje:

- (1) „usługa turystyczna” oznacza:
 - a) przewóz pasażerów,
 - b) zakwaterowanie do celów ~~innych niż pobytowe~~ **pobytowych, pod warunkiem że takie zakwaterowanie wyraźnie służy celom turystycznym,** [Popr. 38]
 - c) wynajem samochodów **lub innych pojazdów albo innych środków transportu,** lub [Popr. 39]
 - d) jakąkolwiek inną usługę turystyczną niebędącą usługą pomocniczą w stosunku do przewozu pasażerów, zakwaterowania lub wynajmu samochodów **lub innych pojazdów albo innych środków transportu;** [Popr. 40]

Środa, 12 marca 2014 r.

- (2) „impresa turystyczna” oznacza połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, jeżeli:
- a) usługi te zostały połączone przez jednego przedsiębiorcę, w tym na prośbę podróżnego lub zgodnie z jego wyborem, zanim zawarto umowę na wszystkie usługi; lub
 - b) niezależnie od tego, czy zawarto oddzielne umowy z indywidualnymi dostawcami usług turystycznych, usługi te są:
 - i) nabyte w jednym punkcie sprzedaży w ramach tego samego procesu rezerwacji **i podróżny dokonał wyboru wszystkich tych usług, zanim wyraził zgodę na zapłatę, lub [Popr. 41]**
 - ii) oferowane po cenie obejmującej wszystkie usługi lub cenie całkowitej, lub gdy taką ceną obciążany jest nabywca, **lub [Popr. 42]**
 - iii) reklamowane lub sprzedawane pod pojęciem „imprezy turystycznej” lub podobnym, **lub [Popr. 43]**
 - iv) połączone po zawarciu umowy, na podstawie której przedsiębiorca uprawnia podróżnego do dokonania wyboru spośród różnych rodzajów usług turystycznych, lub
 - v) zakupione od oddzielnych przedsiębiorców za pośrednictwem powiązanych internetowych procesów rezerwacji, w przypadku których nazwisko podróżnego ~~lub szczegółowe~~ **i inne dane osobowe, takie jak dane kontaktowe, dane dotyczące karty kredytowej lub paszportu, które są** niezbędne do zawarcia transakcji rezerwacji są przekazywane między przedsiębiorcami najpóźniej ~~w momencie potwierdzenia~~ **24 godziny po potwierdzeniu** rezerwacji pierwszej usługi; **[Popr. 44]**
- (3) „umowa o imprezę turystyczną” oznacza umowę o imprezę turystyczną jako całość lub, jeżeli impreza turystyczna jest realizowana na podstawie różnych umów, wszystkie umowy obejmujące usługi uwzględnione w imprezy turystycznej;
- (4) „rozpoczęcie imprezy turystycznej” oznacza rozpoczęcie realizacji imprezy turystycznej;
- (5) „~~aranżowane~~ **powiązane** usługi turystyczne” oznaczają połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub tych samych wakacji, niestanowiących imprezy turystycznej, prowadzących do zawarcia odrębnych umów z poszczególnymi dostawcami usług podróży, o ile połączenie to **jeden ze współdostawców usług lub** sprzedawca detaliczny ułatwia: **[Popr. 45. Niniejsza poprawka dotyczy całego tekstu]**
- a) ~~na podstawie odrębnych rezerwacji~~ **jeżeli podróżny decyduje się i zgadza się zapłacić za każdą usługę turystyczną oddzielnie** przy okazji jednej wizyty lub kontaktu z punktem sprzedaży; lub **[Popr. 46]**
 - b) w drodze zamówienia dodatkowych usług turystycznych u innego przedsiębiorcy w ukierunkowany sposób za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online, **jeżeli co najmniej nazwisko lub dane kontaktowe podróżnego zostają przekazane innemu przedsiębiorcy i takie dodatkowe usługi nabywane są** najpóźniej ~~w momencie potwierdzenia~~ **24 godziny po potwierdzeniu** rezerwacji pierwszej usługi; **[Popr. 47]**
- (6) „podróżny” oznacza każdą osobę, która dąży do zawarcia umowy lub jest uprawniona do podróżowania na podstawie umowy zawartej w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy, włącznie z osobami podróżującymi służbowo, o ile nie podróżują one na podstawie umowy ramowej dotyczącej podróży służbowej zawartej pomiędzy firmą, w imieniu której podróżny odbywa podróż, a przedsiębiorcą;
- (7) „przedsiębiorca” oznacza każdą osobę, która działa w celu związanym ze swoją działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywanym zawodem;
- (8) „organizator” oznacza przedsiębiorcę, który łączy i sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne, bezpośrednio lub za pośrednictwem innego przedsiębiorcy bądź razem z innym przedsiębiorcą **albo który ułatwia łączenie i nabycie takiej imprezy turystycznej**; jeżeli którekolwiek z kryteriów, o których mowa w ust. 2 lit. b), spełnia więcej niż jeden przedsiębiorca, wszyscy ci przedsiębiorcy są uznawani za organizatorów, chyba że jeden z nich został wyznaczony jako organizator, a podróżny został o tym odpowiednio poinformowany; **[Popr. 48]**

Środa, 12 marca 2014 r.

- (9) „sprzedawca detaliczny” oznacza przedsiębiorcę innego niż organizator, który:
- a) sprzedaje lub oferuje do sprzedaży imprezy turystyczne **zestawione przez organizatora**; lub [Popr. 49]
 - b) ułatwia nabycie usług turystycznych, które stanowią część ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych, poprzez udzielanie podróżnym wsparcia w zawieraniu oddzielnych umów o realizację usług turystycznych z indywidualnymi dostawcami usług, **z których jednym może być sam sprzedawca detaliczny**; [Popr. 50]
- (10) „trwały nośnik” oznacza każde urządzenie umożliwiające podróżnemu lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście, w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- (11) „nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności” oznaczają **nieprzewidywalną** sytuację poza kontrolą przedsiębiorcy, której konsekwencji nie można było uniknąć, ~~nawet gdyby podjęto wszelkie racjonalne działania~~ **mimo zachowania wszelkich zasad należytej staranności**; [Popr. 51]
- (12) „brak zgodności” oznacza brak wykonania usług turystycznych zawartych w imprezie turystycznej ~~oraz~~ **lub** ich niewłaściwe wykonanie. [Popr. 52]
- (12a) „usługi pomocnicze” oznaczają **usługi turystyczne niebędące usługami samodzielnymi, wykonywane w ramach realizacji lub uzupełnienia usługi turystycznej, takie jak w szczególności ubezpieczenie podróży, transfer między dworcem a miejscem zakwaterowania lub transfer do portu lotniczego wylotu i przewozy w ramach wycieczek, transport bagażu, posiłki oraz usługi czyszczenia świadczone jako część zakwaterowania**; [Popr. 53]

Rozdział II

Obowiązek poinformowania oraz treść umowy o imprezę turystyczną

Artykuł 4

Informacje przed zawarciem umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zanim podróżny zwiąże się jakąkolwiek umową o imprezę turystyczną lub jakąkolwiek ofertą w tym zakresie, organizator ~~oraz — w przypadku gdy impreza turystyczna jest sprzedawana za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego — sprzedawca detaliczny~~ **udostępnił** podróżnemu następujące informacje mające zastosowanie do imprezy turystycznej: [Popr. 54]

- a) najważniejsze właściwości usług turystycznych:
 - i) miejsce(-a) docelowe podróży, trasa i czas pobytu, wraz z datami **oraz liczbą uwzględnionych noclegów**; [Popr. 55]
 - ii) środki, właściwości i kategorie transportu, punkty, daty i czas wyjazdu i powrotu ~~lub, jeżeli dokładny czas nie został jeszcze określony, przybliżony czas wyjazdu i powrotu~~, czas trwania i miejsce postojów oraz połączenia komunikacyjne;

Jeżeli dokładny czas nie został jeszcze określony, przedsiębiorca informuje podróżnego o przybliżonym czasie wyjazdu i powrotu.

Jeżeli nie można określić orientacyjnego czasu, sprzedawca detaliczny informuje podróżnego o tym fakcie. [Popr. 56]
 - iii) miejsce, najważniejsze właściwości i **oficjalną** kategorię ~~turystyczną~~ zakwaterowania **nadaną przez właściwy organ w miejscu, w którym znajduje się miejsce zakwaterowania**; [Popr. 57]

Środa, 12 marca 2014 r.

- iv) fakt, czy posiłki są zapewnione, a jeśli tak — rozkład posiłków;
- v) zwiedzanie, wycieczki lub inne usługi uwzględnione w ogólnej cenie uzgodnionej dla danej imprezy turystycznej;
- va) określenie, czy którakolwiek z usług turystycznych jest świadczona podróżnemu jako usługa grupowa, a jeśli tak, to jaka jest przewidywana liczebność grupy; [Popr. 58]**
- vi) język(i), w których realizowane będą usługi oraz [Popr. 59]**
- vii) faktyczne życzenie podróżnego – informacja, czy podczas całej podróży lub wakacji zapewniony jest dostęp dla osób o ograniczonej do pewnego stopnia sprawności ruchowej; [Popr. 60]**
- b) nazwę handlową i adres geograficzny organizatora oraz, w stosownych przypadkach, sprzedawcy detalicznego, a także ich numer telefonu i adres poczty elektronicznej;
- c) łączną cenę imprezy turystycznej, łącznie z podatkami oraz, w razie potrzeby, wszelkie dodatkowe opłaty i inne koszty, lub – jeżeli koszty te nie mogą być w sposób racjonalny obliczone z góry – fakt, iż podróżny może zostać zobowiązany do poniesienia takich kosztów dodatkowych, **a także charakter tych kosztów; łączna cena musi być przedstawiona w formie szczegółowej faktury, na której w przejrzysty sposób podane są wszystkie koszty usługi turystycznej; [Popr. 61]**
- d) uzgodnienia dotyczące płatności i, w razie potrzeby, fakt istnienia i warunki kaucji lub innych gwarancji finansowych, które mają zostać zapłacone lub zapewnione przez podróżnego;
- e) **w stosownych przypadkach** minimalną liczbę osób wymaganych do realizacji imprezy turystycznej, a także **odpowiedni** termin ~~co najmniej 20 dni~~ przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, **o którym mowa w art. 10 ust. 3 lit. a)**, na ewentualne unieważnienie w przypadku nieosiągnięcia określonej liczby; **[Popr. 62]**
- f) ogólną informację o wymogach paszportowych i wizowych, w tym przybliżone terminy otrzymania wizy przez obywateli danego państwa członkowskiego (państw członkowskich), jak również informacje o formalnościach związanych z opieką zdrowotną;
- fa) informację o możliwości wykupu dobrowolnej polisy ubezpieczeniowej na pokrycie kosztów odstąpienia przez podróżnego od umowy lub kosztów powrotu do kraju w razie wypadku lub choroby; [Popr. 63]**
- g) potwierdzenie, że usługi stanowią imprezę turystyczną w rozumieniu niniejszej dyrektywy.
- ga) informację, że zgodnie z art. 10 podróżny lub organizator mogą rozwiązać umowę w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej i po uiszczeniu, w odpowiednim przypadku, stosownej racjonalnej standardowej opłaty z tytułu rozwiązania umowy; [Popr. 64]**
- gb) możliwość przeniesienia umowy o imprezę turystyczną na rzecz innego podróżnego wraz z możliwymi ograniczeniami i konsekwencjami takiego przeniesienia. [Popr. 65]**
- 1a. W przypadku gdy impreza turystyczna jest sprzedawana za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego, sprzedawca detaliczny musi niezwłocznie przekazać podróżnemu kompletne informacje, o których mowa w ust. 1. [Popr. 66]**
- 2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są przedstawione w sposób jasny, **zrozumiały** i widoczny. **[Popr. 67]**
- 2a. W przypadku zawierania umowy drogą elektroniczną organizator przekazuje podróżnemu w jasny i widoczny sposób oraz bezpośrednio przed złożeniem przez podróżnego zamówienia informacje przewidziane w ust. 1 lit. a) ppkt (i), (ii), (iii), (iv), (v), ust. 1 lit. c) i d) niniejszego artykułu. Art. 8 ust. 2 akapit drugi dyrektywy 2011/83/UE stosuje się odpowiednio. [Popr. 68]**
- 2b. Ciężar dowodu w zakresie spełnienia wymogów informacyjnych określonych w niniejszym rozdziale spoczywa na przedsiębiorcy. [Popr. 69]**

Środa, 12 marca 2014 r.

Artykuł 5

Wiążący charakter informacji przed zawarciem umowy oraz zawarcie umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator nie mógł zmieniać informacji podanych do wiadomości podróżnego na podstawie art. 4 lit. a), c), d), e) i **f), g) i ga), które stanowią integralną część umowy o imprezę turystyczną i nie mogą być zmieniane**, chyba że organizator zastrzeże sobie prawo do wprowadzenia zmian do tych informacji i powiadamia podróżnego o wszelkich zmianach dotyczących podróży **strony umowy wyraźnie postanowi inaczej. Wszystkie zmiany informacji udzielonych przed zawarciem umowy są przekazywane podróżnemu** w sposób wyraźny i widoczny przed zawarciem umowy. **[Popr. 70]**
2. Jeżeli informacje dotyczące dodatkowych opłat lub innych kosztów, o których mowa w art. 4 **ust. 1** lit. c), nie zostały udostępnione przed zawarciem umowy, podróżny nie ponosi tych opłat lub innych kosztów. **[Popr. 71]**
3. Podczas zawierania umowy lub ~~następnie~~ **bezwłocznie** po jej zawarciu organizator udostępnia podróżnemu kopię umowy lub potwierdzenie zawarcia umowy na trwałym nośniku. **[Popr. 72]**

Artykuł 6

Treść umowy o imprezę turystyczną i dokumenty, które należy dostarczyć przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby umowy o imprezę turystyczną były redagowane w prostym i zrozumiałym języku oraz aby – o ile sporządzono je w formie pisemnej – były czytelne.
2. ~~Umowa~~ **Tekst umowy** lub potwierdzenie umowy ~~zawiera wszystkie~~ **musi oddawać pełną treść umowy, w szczególności zawierać** informacje, o których mowa **wymienione** w art. 4. ~~Zawiera ona~~ **, które stały się integralną częścią umowy. W tekście umowy lub w jej potwierdzeniu zawarte są** następujące informacje dodatkowe: **[Popr. 74]**
 - a) specjalne wymagania podróżnego, które organizator zaakceptował;
 - b) informacje, że organizator jest:
 - i) odpowiedzialny za właściwe wykonanie wszystkich usług turystycznych przewidzianych w umowie;
 - ii) zobowiązany do udzielenia pomocy, jeżeli podróżny znalazł się w trudnej sytuacji w myśl art. 14;
 - iii) zobowiązany do zamówienia ochrony na wypadek niewypłacalności na potrzeby zwrotu kosztów i powrotu do kraju w myśl art. 15, jak również nazwę podmiotu udzielającego ochrony na wypadek niewypłacalności i jego dane kontaktowe, w tym adres geograficzny;
 - e) ~~szczególne~~ **szczególne** dotyczące punktu kontaktowego, w którym podróżny może złożyć skargę w związku z brakiem zgodności, jakiego doświadczył na miejscu; **[Popr. 75]**
 - d) ~~nazwę, adres geograficzny, numer telefonu i adres poczty elektronicznej lokalnego przedstawiciela organizatora lub punkt kontaktowy, do którego w przypadku wystąpienia trudności może zwrócić się podróżny, lub, w przypadku braku takiego przedstawiciela lub punktu kontaktowego, awaryjny numer telefonu lub informacje o innych możliwościach skontaktowania się z organizatorem;~~ **[Popr. 76]**
 - e) ~~informację, że podróżny może rozwiązać umowę w każdym momencie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w zamian za zapłatę odpowiedniej rekompensaty lub w rozsądny sposób ustalonej opłaty za rozwiązanie umowy, jeżeli opłaty takie są wyszczególnione zgodnie z art. 10 ust. 1;~~ **[Popr. 77]**
 - f) jeżeli w ramach imprezy turystycznej, która obejmuje zakwaterowanie, podróżują małoletni **bez opieki rodziców lub opiekunów** — informacje umożliwiające bezpośredni kontakt **rodzica lub opiekuna** z osobą małoletnią lub z osobą odpowiedzialną w miejscu pobytu osoby małoletniej; **[Popr. 78]**

Środa, 12 marca 2014 r.

- g) informacje na temat dostępnych **wewnętrznych procedur rozpatrywania skarg oraz alternatywnych mechanizmów rozwiązywania sporów zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE⁽¹⁾** i internetowych mechanizmów rozwiązywania sporów **zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013⁽²⁾ [Popr. 79]**
3. Informacje, o których mowa w ust. 2, są przedstawione w sposób jasny, **zrozumiały** i widoczny. [Popr. 80]
4. W odpowiednim czasie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator dostarcza podróżnemu ~~niezbędne~~ **poświadczenia, talony lub bilety, w tym informacje o dokładnej godzinie wyjazdu, przystankach pośrednich, połączeniach transportowych i przybyciu następujące informacje:**
- a) **niezbędne poświadczenia, talony lub bilety, w tym informacje o dokładnych godzinach wyjazdu, przystanków pośrednich, połączeń transportowych i przybycia;**
- b) **wszystkie istotne dane kontaktowe na wypadek, gdyby podróżny stwierdził, że usługa jest wykonywana w sposób niezgodny z umową, a także informacje, w jaki sposób podróżny powinien postępować;**
- c) **nazwę, adres geograficzny, numer telefonu i adres poczty elektronicznej lokalnego przedstawiciela organizatora lub punkt kontaktowy, do którego w przypadku wystąpienia trudności może zwrócić się podróżny, lub w przypadku braku takiego przedstawiciela lub punktu kontaktowego, awaryjny numer telefonu lub informację o innych możliwościach skontaktowania się z organizatorem. [Popr. 81]**

Rozdział III

Zmiany w umowie przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

Artykuł 7

Przeniesienie umowy na innego podróżnego

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny, po złożeniu organizatorowi **lub sprzedawcy detalicznemu – w ciągu maksymalnie siedmiu dni** przed rozpoczęciem imprezy turystycznej – ~~odpowiednio-wczesnego~~ powiadomienia na trwałym nośniku, mógł przenieść umowę na osobę, która spełnia wszystkie warunki mające zastosowanie do danej umowy. [Popr. 82]
2. Osoba przekazująca umowę i osoba przejmująca umowę są wspólnie i solidarnie odpowiedzialne za zapłatę należnego salda i wszelkich dodatkowych opłat lub innych kosztów, **jeśli takie istnieją**, wynikających z przeniesienia. ~~Koszty te~~ **Organizator informuje osobę przenoszącą umowę i osobę przejmującą o ewentualnych kosztach takiego przeniesienia, które w żadnym wypadku** nie mogą być nadmiernie wysokie i ~~w żadnym wypadku~~ nie przekraczają rzeczywistych kosztów poniesionych przez organizatora. [Popr. 83]

Za dostarczenie dowodów poświadczających dodatkowe opłaty lub inne koszty wynikające z przeniesienia umowy odpowiada organizator. [Popr. 84]

Artykuł 8

Zmiana ceny

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby ceny nie podlegały zmianom, chyba że umowa wyraźnie zastrzega możliwość zwiększenia ceny i zobowiązuje organizatora do obniżenia cen w takim samym stopniu bezpośrednio w wyniku zmiany:
- a) **ceny usług przewozu pasażerów wynikającej z kosztów paliwa w związku z przewozem pasażerów, [Popr. 85]**

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygnięcia sporów oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1).

Środa, 12 marca 2014 r.

- b) poziomu podatków lub opłat z związku z wliczonymi do imprezy turystycznej usługami turystycznymi, nałożonych przez osoby trzecie, które nie są bezpośrednio zaangażowane w realizację imprezy turystycznej, w tym podatków turystycznych, opłat lotniskowych lub opłaty za wejście na pokład i zejście na ląd w portach oraz na lotniskach, lub
- c) kursów wymiany związanych z imprezą turystyczną.

1a. Obniżka ceny w wysokości 3 % lub więcej na podstawie ust. 1 przenoszona jest na podróżnego. Wzrost ceny na podstawie ust. 1 może zostać przeniesiony na podróżnego wyłącznie wtedy, gdy cena zmienia się o 3 % lub więcej. W przypadku obniżenia ceny o 3 % lub więcej organizator może zażądać opłaty manipulacyjnej w zryczałtowanej wysokości 10 EUR od każdego podróżnego. [Popr. 86]

2. Jeżeli wzrost cen, o którym mowa w ust. 1, nie przekracza ~~10 %~~ 8 % ceny imprezy turystycznej, stosuje się art. 9 ust. 2. [Popr. 87]

3. Wzrost cen, o którym mowa w ust. 1, jest ważny jedynie wtedy, gdy organizator **bez zbędnej zwłoki** powiadamia o nim podróżnego **w sposób jasny i zrozumiały**, załączając uzasadnienie i obliczenia, za pomocą trwałego nośnika najpóźniej 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. [Popr. 88]

Artykuł 9

Zmiana innych warunków umowy

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator nie zmienił jednostronnie warunków umowy innych niż cena **zgodnie z art. 8**, chyba że: [Popr. 89]

- a) organizator zastrzegł to prawo w umowie,
- b) zmiana jest nieznaczna, **w szczególności w odniesieniu do elementów wymienionych w art. 4 ust. 1 lit. a) i d)**; oraz
- c) organizator informuje o tym podróżnego w sposób jasny i widoczny na trwałym nośniku.

1a. W szczególności zmianę warunków umowy uznaje się za znaczącą w rozumieniu ust. 2 niniejszego artykułu, jeżeli czas wyjazdu i powrotu podany zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) różni się o ponad trzy godziny od faktycznego czasu wyjazdu lub powrotu lub gdy nie przypada on w porze dnia wskazanej w informacjach udzielanych przed zawarciem umowy. [Popr. 91]

2. Jeżeli przed rozpoczęciem imprezy turystycznej organizator jest zmuszony do dokonania znaczącej zmiany jednej z głównych właściwości usług turystycznych, zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) lub specjalnymi wymogami, o których mowa w art. 6 ust. 2 lit. a), **lub do zwiększenia uzgodnionej w umowie ceny imprezy turystycznej o ponad 8 % zgodnie z art. 8 ust. 2**, organizator bez zbędnej zwłoki powiadamia podróżnego w sposób jasny i widoczny na trwałym nośniku o: [Popr. 92]

- a) proponowanych zmianach **i ich wpływie na cenę imprezy turystycznej**; [Popr. 93]
- b) o tym, że podróżny może rozwiązać umowę bez ponoszenia kary w określonym rozsądnym terminie, ~~oraz że w przeciwnym razie proponowane zmiany uznaje się za przyjęte~~ **lub przyjmując alternatywną ofertę na równorzędną imprezę turystyczną zaproponowaną przez organizatora**; oraz [Popr. 94]
- ba) o tym, że zaproponowaną zmianę umowy uznaje się za przyjętą, jeśli podróżny nie skorzysta z przysługującego mu prawa do odstąpienia od umowy lub nie przyjmie alternatywnej równoważnej oferty na imprezę turystyczną zaproponowanej przez organizatora. [Popr. 95]

3. Jeżeli zmiany umowy **lub zaproponowana równoważna oferta alternatywna na imprezę turystyczną**, o których mowa w ust. 2, prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej, podróżny jest uprawniony do otrzymania stosownej obniżki ceny. [Popr. 96]

Środa, 12 marca 2014 r.

4. Jeżeli umowa zostaje rozwiązana na podstawie ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu, organizator **w ciągu 14 dni od dnia rozwiązania umowy** zwraca wszystkie płatności otrzymane od podróżnego ~~w ciągu czterech dni od dnia rozwiązania umowy, w tym płatności za usługi pomocnicze zarezerwowane za jego pośrednictwem, takie jak ubezpieczenie podróży, ubezpieczenie na pokrycie kosztów odstąpienia od umowy czy zarezerwowane z wyprzedzeniem dodatkowe usługi na miejscu~~. W stosownych przypadkach podróżny jest uprawniony do otrzymania rekompensaty za szkody zgodnie z art. 12. [Popr. 97]

Artykuł 10

Rozwiązanie umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny mógł rozwiązać umowę przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w zamian za uiszczenie na rzecz organizatora stosownej rekompensaty. W umowie można określić rozsądne standardowe opłaty za rozwiązanie umowy w zależności od terminu rozwiązania oraz zwyczajowych oszczędności poniesionych kosztów, jak również wpływów z alternatywnej realizacji usługi turystycznej. W przypadku braku standardowej opłaty za rozwiązanie umowy kwota rekompensaty odpowiada cenie imprezy turystycznej po odjęciu kosztów ~~zaoszczędzonych, co do których dowiedziono, że zostały zaoszczędzone~~ przez organizatora, **a które nie mogą być odzyskane od dostawców usług turystycznych lub w drodze alternatywnej realizacji tych usług. Opłaty należne z tytułu rozwiązania umowy, w tym opłaty administracyjne, nie mogą być nieproporcjonalne ani nadmierne. Organizator przedstawia uzasadnienie wyliczenia kwoty rekompensaty lub standardowych opłat za rozwiązanie umowy. Ciężar dowodu, że rekompensata jest adekwatna, spoczywa na organizatorze** [Popr. 98]

2. **Po zawarciu umowy o imprezę turystyczną** podróżny ma prawo do rozwiązania umowy przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez rekompensaty w przypadku nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności, które wystąpią w miejscu przeznaczenia, **w drodze do niego** lub **w jego najbliższym sąsiedztwie**, oraz które w znacznym stopniu wpływają na imprezę turystyczną **i które zmuszają organizatora do wprowadzenia znaczących zmian w istotnych częściach umowy o imprezę turystyczną. Uznaje się, że takie nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności występują na przykład wówczas, gdy na realizację imprezy turystycznej znaczący wpływ mają działania wojenne lub klęski żywiołowe. Uznaje się, że nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności występują zwłaszcza wtedy, gdy wiarygodne i podane do publicznej wiadomości informacje, takie jak zalecenia wydawane przez władze państw członkowskich, odradzają podróżowanie do miejsca przeznaczenia.** [Popr. 99]

3. Organizator może rozwiązać umowę bez uiszczenia rekompensaty na rzecz podróżnego, **jeżeli wyłącznie w następujących przypadkach:** [Popr. 101]

a) liczba osób, które zgłosiły się do udziału w imprezie turystycznej, jest mniejsza niż minimalna liczba podana w umowie, a organizator powiadamia podróżnego o rozwiązaniu umowy w terminie określonym w umowie i, **jednak** nie później niż 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej; lub

(i) **na 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej ponad sześć dni,**

(ii) **na siedem dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej trwającej od dwóch do sześciu dni,**

(iii) **na 48 godzin przed rozpoczęciem jednodniowej imprezy turystycznej; lub** [Popr. 102]

b) organizator nie ma możliwości zrealizowania umowy z powodu nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności i powiadamia podróżnego o rozwiązaniu umowy bez zbędnej zwłoki przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

4. W przypadku rozwiązania umowy na podstawie ust. 1, 2 i 3 organizator w ciągu 14 dni zwraca wszelkie nieprzysługujące mu płatności dokonane przez podróżnego.

Rozdział IV

Realizacja imprezy turystycznej

Artykuł 11

Odpowiedzialność za realizację imprezy turystycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator ponosił odpowiedzialność za realizację usług turystycznych objętych umową, bez względu na to, czy usługi te mają być wykonane przez organizatora, czy też przez innych dostawców usług.

Środa, 12 marca 2014 r.

2. Jeżeli którakolwiek z usług nie jest realizowana zgodnie z umową, organizator usuwa niezgodność, chyba że jest ~~to~~ **niezgodność zostanie zgłoszona przez podróżnego organizatorowi, lub gdy organizator może sam ją stwierdzić, a jej usunięcie nie byłoby** nieproporcjonalne, **chyba że niezgodność wynika z przyczyn leżących po stronie podróżnego.** [Popr. 103]

3. Jeżeli znaczna część usług nie może zostać wykonana zgodnie z umową, organizator podejmuje odpowiednie alternatywne rozwiązania na potrzeby kontynuacji imprezy turystycznej, które nie powodują dodatkowych kosztów dla podróżnego **oraz pod względem jakości są co najmniej równorzędne do usług określonych w umowie;** dotyczy to również sytuacji, w których powrót podróżnego do miejsca wyjazdu nie został zapewniony zgodnie z umową. [Popr. 104]

4. Jeżeli organizator nie ma możliwości zaoferowania odpowiednich alternatywnych rozwiązań lub podróżny nie akceptuje alternatywnych rozwiązań, ponieważ nie są porównywalne z uzgodnieniami umownymi, organizator zapewnia podróżnemu – o ile impreza turystyczna obejmuje przewóz pasażerów – równoważny transport do miejsca wyjazdu lub do innego miejsca, na które podróżny wyraził zgodę, bez obciążania podróżnego dodatkowymi kosztami, ~~oraz w stosownych przypadkach~~, **jeżeli usługi uzgodnione w umowie nie zostały wyświadczone,** zapewnia podróżnemu rekompensatę zgodnie z art. 12. **Rekompensata następuje w ciągu 14 dni.** [Popr. 105]

4a. W przypadku zastosowania ust. 4 podróżny może odstąpić od umowy, jeśli niezgodność z umową jest znacząca, a dalsza realizacja jest niemożliwa lub nieopomyślna. [Popr. 106]

5. Jeśli zapewnienie terminowego powrotu podróżnego jest niemożliwe z uwagi na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, organizator nie ponosi kosztów dalszego pobytu podróżnego ~~przekraczających 100 EUR za noc przez okres dłuższy niż pięć nocy na jednego podróżnego i przez okres dłuższy niż trzy noce.~~ **Organizator zapewnia zakwaterowanie zgodnie z kategorią pierwotnie zarezerwowanego hotelu. Tylko w przypadku, gdy organizator jednoznacznie stwierdzi, że nie chce lub nie może zarezerwować zakwaterowania, podróżny może zrobić to we własnym zakresie. W takim przypadku organizator może ograniczyć koszt zakwaterowania do 125 EUR za noc na jednego podróżnego.** [Popr. 107]

6. Ograniczenie kosztów, o którym mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, nie ma zastosowania w przypadku osób o ograniczonej sprawności ruchowej, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1107/2006 ~~z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą,~~ oraz wszelkich osób im towarzyszących, kobiet w ciąży i dzieci bez opieki, jak również osób wymagających szczególnej opieki medycznej, pod warunkiem, że organizator został powiadomiony o ich szczególnych potrzebach **w momencie podpisywania umowy o imprezę turystyczną lub, jeżeli to nie jest możliwe,** co najmniej 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Organizator nie może powoływać się na nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności w celu ograniczenia kosztów, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, jeżeli odpowiedni dostawca usług transportowych nie może powoływać się na takie okoliczności na podstawie obowiązujących przepisów Unii. [Popr. 108]

7. Jeżeli alternatywne rozwiązania prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej, podróżny jest uprawniony do otrzymania obniżki ceny oraz, w stosownych przypadkach, rekompensaty za szkody zgodnie z art. 12.

7a. Państwa członkowskie mogą utrzymać w mocy lub wprowadzić przepisy stanowiące, że sprzedawca detaliczny również ponosi odpowiedzialność za realizację imprezy turystycznej, a zatem jest związany obowiązkami wynikającymi z niniejszego artykułu oraz art. 6 ust. 2 lit. b), art. 12, art. 15 ust. 1 i art. 16. [Popr. 109]

7b. Jakikolwiek prawo do odszkodowania dla podróżnego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 jest niezależne od prawa do rekompensaty dla podróżnego na podstawie niniejszej dyrektywy. Jeśli podróżny jest uprawniony do odszkodowania na podstawie zarówno rozporządzenia (WE) nr 261/2004, jak i niniejszej dyrektywy, ma on prawo do dochodzenia roszczeń na podstawie obu tych aktów prawnych, jednak nie może w odniesieniu do tych samych faktów kumulować praw na podstawie obu aktów prawnych, jeśli prawa chronią te same interesy lub mają taki sam cel. [Popr. 110]

Artykuł 12

Obniżka ceny i rekompensata za szkody

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny był uprawniony do otrzymania odpowiedniej obniżki ceny w odniesieniu do:

a) każdego okresu, w którym wystąpił brak zgodności, lub

Środa, 12 marca 2014 r.

b) sytuacji, gdy alternatywne rozwiązania, o których mowa w art. 11 ust. 3 i 4, prowadzą do obniżenia jakości lub kosztów imprezy turystycznej.

2. Podróżny jest uprawniony do otrzymania od organizatora rekompensaty za wszelkie szkody, w tym szkody niematerialne, których podróżny doznaje w wyniku braku zgodności.

3. Podróżny nie jest uprawniony do otrzymania obniżki ceny lub rekompensaty za poniesione szkody, jeżeli:

a) organizator udowodni, że brak zgodności:

i) można przypisać podróżnemu,

ii) można przypisać osobie trzeciej, niezwiązanej ze świadczeniem usług objętych umową, i jest nieprzewidywalny lub nieunikniony, albo

iii) jest spowodowany nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami lub

b) podróżny nie informuje organizatora bez zbędnej zwłoki o jakimkolwiek braku zgodności, jaki podróżny stwierdza na miejscu, jeżeli taki wymóg poinformowania był jasno i wyraźnie wymieniony w umowie i jest uzasadniony, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy.

4. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje wiążące Unię ograniczają zakres lub warunki, na jakich rekompensata powinna być wypłacona przez dostawcę świadczącego usługę, która jest częścią imprezy turystycznej, takie same ograniczenia stosuje się do organizatora. W zakresie, w jakim międzynarodowe konwencje niewiążące Unii ograniczają rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez usługodawcę, państwa członkowskie mogą odpowiednio ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora. W innych przypadkach umowa może ograniczyć rekompensatę, jaka ma zostać wypłacona przez organizatora, chyba że ograniczenie to dotyczy uszkodzenia ciała i **lub** szkody spowodowanej umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa i wynosi mniej niż trzykrotność łącznej ceny imprezy turystycznej. **[Popr. 111]**

5. Jakikolwiek prawo do rekompensaty za szkody lub obniżenia ceny na mocy niniejszej dyrektywy nie narusza praw podróżnych na mocy rozporządzenia (WE) nr 261/2004, rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, rozporządzenia (UE) nr 1177/2010 oraz rozporządzenia (UE) nr 181/2011. Podróżni mają prawo do dochodzenia roszczeń na podstawie niniejszej dyrektywy oraz na mocy tych rozporządzeń, ~~ale nie mogą w odniesieniu do tych samych faktów łączyć prawa~~ **w szczególności roszczeń o dodatkowe odszkodowanie. Nie można jednak** w oparciu o różne podstawy prawne, ~~jeżeli~~ **prawa zabezpieczają ten sam interes lub mają ten sam cel kumulować praw dotyczących tych samych faktów.** **[Popr. 112]**

6. Okres przedawnienia w przypadku wnoszenia roszczeń na podstawie niniejszego artykułu nie może być krótszy niż ~~jeden rok~~ **trzy lata.** **[Popr. 113]**

Artykuł 13

Możliwość skontaktowania się z organizatorem za pośrednictwem sprzedawcy detalicznego

Państwa członkowskie zapewniają, aby podróżny mógł kierować wiadomości, skargi lub roszczenia związane z realizacją imprezy turystycznej bezpośrednio do sprzedawcy detalicznego, za pośrednictwem którego podróż została nabyta. Sprzedawca detaliczny bez zbędnej zwłoki przekazuje te wiadomości, skargi lub roszczenia organizatorowi. Na potrzeby zachowania zgodności z terminami lub okresami przedawnienia, otrzymanie powiadomień przez sprzedawcę detalicznego uznaje się za otrzymanie przez organizatora.

Środa, 12 marca 2014 r.

Artykuł 14

Zobowiązanie do udzielenia pomocy

Państwa członkowskie zapewniają, aby organizator **bez zbędnej zwłoki** udzielił ~~natychniastowej~~ pomocy podróżnemu znajdującemu się w trudnej sytuacji, w szczególności poprzez: [Popr. 114]

- a) udzielenie odpowiednich informacji dotyczących usług zdrowotnych, władz lokalnych oraz pomocy konsularnej, i
- b) udzielenie podróżnemu pomocy w nawiązaniu komunikacji na odległość oraz ~~w dokonaniu~~ **udzielenie podróżnemu pomocy przy pozyskaniu** alternatywnych ~~uzgodnień dotyczących podróży~~ **usług turystycznych**. [Popr. 115]

Organizator może pobrać uzasadnioną opłatę z tytułu udzielenia takiej pomocy, jeśli sytuacja powstała w wyniku niedbalstwa podróżnego lub jego umyślnego działania. **Opłata ta nie może w żadnym przypadku przewyższać faktycznych kosztów poniesionych przez organizatora**. [Popr. 116]

Rozdział V

Ochrona na wypadek niewypłacalności

Artykuł 15

Skuteczność i zakres ochrony na wypadek niewypłacalności

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organizatorzy **impresz turystycznych** i sprzedawcy detaliczni **powiązanych usług turystycznych** ułatwiający zamawianie ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych **mający siedzibę** na ~~swym~~ **ich** terytorium uzyskali zabezpieczenie skutecznego i ~~niezwłocznego~~ **natychniastowego** zwrotu wszystkich płatności dokonanych przez podróżnych oraz, o ile usługa obejmuje przewóz osób, ~~do~~ skutecznego i szybkiego powrotu podróżnych do kraju w przypadku niewypłacalności. **W miarę możliwości oferuje się kontynuację podróży**. [Popr. 117]
2. Ochrona na wypadek niewypłacalności, o której mowa w ust. 1, uwzględnia rzeczywiste ryzyko finansowe działalności danego przedsiębiorcy. Ochrona działa na korzyść podróżnych, niezależnie od ich miejsca zamieszkania, miejsca rozpoczęcia podróży lub tego, czy sprzedano imprezę turystyczną czy też powiązane usługi turystyczne.

Artykuł 16

Wzajemne uznawanie ochrony na wypadek niewypłacalności i współpraca administracyjna

1. Państwa członkowskie uznają wymagania dotyczące krajowych przepisów transponujących art. 15 za spełnione w przypadku wszelkiej ochrony na wypadek niewypłacalności uzyskanej przez organizatora lub sprzedawcę detalicznego ułatwiającego zamówienie aranżowanych usług turystycznych zgodnie z przyjętymi w państwie członkowskim, w którym prowadzone jest jego przedsiębiorstwo, przepisami transponującymi art. 15.

1a. Państwa członkowskie umożliwiają organizatorom imprez turystycznych, sprzedawcom detalicznym ułatwiającym nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz przewoźnikom pasażerskim mającym siedzibę poza ich terytorium lub poza Unią uzyskanie ochrony na wypadek niewypłacalności na podstawie ich krajowych systemów ochrony na wypadek niewypłacalności. [Popr. 118]

2. Państwa członkowskie wyznaczają centralne punkty kontaktowe ułatwiające współpracę administracyjną i nadzorowanie organizatorów oraz sprzedawców detalicznych ułatwiających zamawianie aranżowanych usług turystycznych, którzy prowadzą działalność w różnych państwach członkowskich. Przekazują one dane kontaktowe wyżej wymienionych punktów kontaktowych wszystkim pozostałym państwom członkowskim oraz Komisji.

3. Centralne punkty kontaktowe udostępniają sobie wzajemnie wszelkie niezbędne informacje na temat swoich krajowych systemów ochrony na wypadek niewypłacalności oraz określają organ lub organy udzielające ochrony na wypadek niewypłacalności konkretnemu przedsiębiorcy mającemu siedzibę na ich terytorium. Państwa członkowskie przyznają sobie nawzajem dostęp do wszelkich wykazów zawierających zestawienia organizatorów i sprzedawców detalicznych ułatwiających zamawianie aranżowanych usług turystycznych, którzy zachowują zgodność z ich wymaganiami dotyczącymi ochrony na wypadek niewypłacalności.

4. Jeżeli państwo członkowskie ma wątpliwości co do ochrony na wypadek niewypłacalności organizatora lub sprzedawcy detalicznego ułatwiającego zamawianie ~~aranżowanych~~ **powiązanych** usług turystycznych, który ma siedzibę w innym państwie członkowskim, ~~a prowadzi działalność na jego terytorium~~, zwraca się o wyjaśnienia do państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba. Państwa członkowskie odpowiadają na wnioski napływające z innych państw członkowskich nie później niż w ciągu 15 dni roboczych od daty ich otrzymania. [Popr. 119]

Środa, 12 marca 2014 r.

Rozdział VI
Aranżowane usługi turystyczne

Artykuł 17

Wymogi informacyjne w przypadku aranżowanych usług turystycznych

Państwa członkowskie zapewniają, aby przed związaniem podróżnego jakąkolwiek umową lub powiązaną ofertą dotyczącą aranżowanych usług turystycznych przedsiębiorca ułatwiający zamówienie aranżowanych usług turystycznych stwierdził w sposób jasny i widoczny, że:

- a) każdy dostawca usług będzie ponosił wyłączną odpowiedzialność za należyte umowne wykonanie swoich usług; oraz
 - b) podróżnemu nie przysługuje żadne prawo przyznane na mocy niniejszej dyrektywy wyłącznie uczestnikom imprez turystycznych, ale że przysługuje mu prawo do zwrotu płatności zaliczkowych i, o ile usługa obejmuje przewóz pasażerów, do powrotu do kraju w przypadku gdy sprzedawca detaliczny lub którykolwiek z dostawców usług stanie się niewypłacalny; oraz
- ba) podróżny będzie jednak korzystał z praw przyznanych na mocy dyrektywy 2011/83/UE, z wyjątkiem, gdy ta dyrektywa stanowi inaczej. [Popr. 120]**

Jeżeli przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych nie spełnił wymogów określonych w ust. 1 lit. b), podróżny korzysta ze wszystkich gwarancji i praw przyznanych na mocy niniejszej dyrektywy w odniesieniu do imprez turystycznych. [Popr. 121]

Artykuł 17a

Informowanie sprzedawcy detalicznego o dodatkowych usługach turystycznych zarezerwowanych w ramach powiązanych usług turystycznych za pośrednictwem powiązanych procesów rezerwacji online

Przedsiębiorcy świadczący dodatkowe usługi turystyczne w ramach powiązanych usług turystycznych dopilnowują, aby odpowiedni sprzedawca detaliczny był właściwie poinformowany o potwierdzonej rezerwacji dodatkowych usług turystycznych, które wraz z pierwszą zarezerwowaną usługą turystyczną tworzą powiązaną usługę turystyczną, co powoduje tym samym, że odpowiedzialność i zobowiązania na podstawie niniejszej dyrektywy spoczywają na sprzedawcy detalicznym. [Popr. 122]

Artykuł 17b

Przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online

Przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online nie ukrywają lub nie przedstawiają w niejasny, nieczytelny lub niejednoznaczny sposób możliwości nierezzerwowania żadnych dalszych usług lub usług pomocniczych. Taka możliwość jest zawsze wybierana domyślnie. [Popr. 123]

Rozdział VII

Przepisy ogólne

Artykuł 18

Szczególne obowiązki sprzedawcy detalicznego, jeżeli organizator ma siedzibę poza EOG

Jeżeli organizator ma siedzibę poza EOG, sprzedawca mający siedzibę w państwie członkowskim podlega obowiązkom określonym dla organizatorów w rozdziałach IV i V, chyba że sprzedawca detaliczny dostarczy dowodów na to, że organizator spełnia warunki zawarte w rozdziałach IV i V. **Jeżeli organizator mający siedzibę poza EOG działa w charakterze sprzedawcy detalicznego, nie jest on zwolniony z istniejącej odpowiedzialności za odszkodowanie z tytułu naruszenia innych umownych obowiązków zachowania należytej staranności. Te przepisy nie naruszają innych przepisów krajowych w zakresie odpowiedzialności sprzedawcy detalicznego. [Popr. 124]**

Środa, 12 marca 2014 r.

Artykuł 18a

Obowiązki organizatorów lub sprzedawców detalicznych mających siedzibę poza EOG

Państwa członkowskie dopilnowują, aby organizator imprez turystycznych lub sprzedawca detaliczny ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, mający siedzibę poza EOG i prowadzący sprzedaż bezpośrednio na terytorium jednego z państw członkowskich podlegał obowiązkowi określonym w niniejszej dyrektywie. [Popr. 125]

Artykuł 18b

Formalne wymogi dotyczące umów

1. Państwa członkowskie dopilnowują, aby wszystkie umowy objęte niniejszą dyrektywą były redagowane w prostym i zrozumiałym języku oraz aby były czytelne, o ile sporządzono je w formie pisemnej. Umowa musi być sporządzona w tym samym języku co informacje udzielane przed zawarciem umowy.
2. Umowa jest dostarczana na trwałym nośniku. W przypadku umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa umowa dostarczana jest również w wersji papierowej.
3. Jeżeli umowa zawierana jest telefonicznie, przedsiębiorca potwierdza ofertę podróżnemu na trwałym nośniku, a podróżny jest nią związany tylko wówczas, gdy podpisze umowę lub prześle swoją pisemną zgodę na trwałym nośniku. [Popr. 126]

Artykuł 19

Odpowiedzialność za błędy w rezerwacji

Państwa członkowskie zapewniają, aby sprzedawca detaliczny, który zgodził się doprowadzić do rezerwacji imprezy turystycznej lub ~~aranżowanych~~ powiązanych usług turystycznych lub który ułatwił zarezerwowanie takich usług, ponosił odpowiedzialność za wszelkie błędy ~~nieprzekazanie informacji lub za popełnienie błędów występujących~~ występujące w procesie rezerwacji, chyba że w przypadku gdy takie błędy faktycznie wystąpiły w procesie rezerwacji. Sprzedawca detaliczny nie ponosi odpowiedzialności, gdy takie błędy są związane z podróżnym lub nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami. W kontekście powiązanych usług turystycznych polegających na nabywaniu dodatkowych usług turystycznych od innego przedsiębiorcy w ukierunkowany sposób poprzez powiązane procesy rezerwacji online, o których mowa w art. 3 pkt 5 lit. b), sprzedawca detaliczny nie ponosi odpowiedzialności za błędy w rezerwacji wynikające z błędów popełnionych przez przedsiębiorcę. W tym przypadku państwa członkowskie dopilnowują, aby przedsiębiorca świadczący dodatkowe usługi turystyczne ponosił odpowiedzialność za błędy występujące w procesie rezerwacji takich usług. [Popr. 127]

Artykuł 20

Prawo do odszkodowania za poniesioną szkodę

1. W przypadkach gdy organizator lub, zgodnie z art. 15 lub 18, sprzedawca detaliczny płaci rekompensatę, przyznaje obniżkę ceny lub wypełnia inne zobowiązania nałożone na niego na mocy niniejszej dyrektywy, żaden przepis niniejszej dyrektywy lub prawa krajowego nie może być interpretowany jako ograniczający, państwa członkowskie dopilnowują, aby organizator lub sprzedawca detaliczny miał prawo do dochodzenia odszkodowania od jakiegokolwiek osoby trzeciej, która przyczyniła się do zdarzenia, które skutkuje rekompensatą, obniżką ceny lub innymi zobowiązaniami innym zobowiązaniem.
2. Prawo do dochodzenia odszkodowania, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, obejmuje również prawo organizatorów i sprzedawców detalicznych do dochodzenia odszkodowania od dostawców usług turystycznych, w przypadku gdy organizator lub sprzedawca detaliczny jest zobowiązany do zapłacenia podróżnemu rekompensaty na podstawie niniejszej dyrektywy, a podróżny ma jednocześnie prawo do odszkodowania na podstawie innego mającego zastosowanie prawa Unii, w tym, lecz nie wyłącznie, rozporządzenia (WE) nr 261/2004 i rozporządzenia (WE) nr 1371/2007. Prawo do dochodzenia odszkodowania nie może być ograniczone w umowie.
3. Państwa członkowskie dopilnowują, aby jakiegokolwiek ograniczenie prawa do dochodzenia odszkodowania, o którym mowa w ust. 1, było uzasadnione i proporcjonalne, zgodnie z właściwym prawem krajowym. [Popr. 128]

Środa, 12 marca 2014 r.

Artykuł 21

Bezwzględnie wiążący charakter dyrektywy

1. Oświadczenie organizatora, że działa wyłącznie jako podmiot świadczący usługę turystyczną, jako pośrednik lub w jakikolwiek inny sposób, lub że impreza turystyczna w rozumieniu niniejszej dyrektywy nie stanowi imprezy turystycznej, nie zwalnia organizatora z obowiązków nałożonych na organizatorów na mocy niniejszej dyrektywy.
2. Podróżni nie mogą zrzekać się praw przyznanych im na mocy środków krajowych transponujących niniejszą dyrektywę.
3. Wszelkie porozumienia umowne lub oświadczenia podróżnego, które bezpośrednio lub pośrednio uchylają lub ograniczają prawa przyznane podróżnemu na podstawie niniejszej dyrektywy lub mają na celu obejście stosowania niniejszej dyrektywy, nie są wiążące dla podróżnego.

Artykuł 22

Egzekwowanie

Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie i skuteczne środki zapewniające przestrzeganie niniejszej dyrektywy.

Ponadto państwa członkowskie dopilnowują, aby istniały odpowiednie mechanizmy zapewniające niestosowanie przez przedsiębiorców lub organizatorów jakichkolwiek wprowadzających w błąd praktyk, w szczególności przez upewnianie konsumentów w przekonaniu, że przysługują im prawa i gwarancje, które nie są przewidziane w odnośnej umowie. [Popr. 129]

Artykuł 23

Sankcje

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji, które organy wykonawcze mogą nakładać na przedsiębiorców za naruszenie przepisów krajowych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wykonania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 24

Sprawozdanie Komisji i przegląd

Do dnia ... (*) Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z jej stosowania. W razie potrzeby sprawozdaniu temu towarzyszą wnioski ustawodawcze w sprawie dostosowania niniejszej dyrektywy do zmian zachodzących w dziedzinie praw podróżnych.

Artykuł 25

Zmiana rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 oraz dyrektywy 2011/83/UE

1. W załączniku do rozporządzenia (EWG) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾ pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady .../.../UE (*).

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady .../.../UE z dnia ... w sprawie imprez turystycznych, **zorganizowanych wyjazdów wakacyjnych, zorganizowanych wycieczek aranżowanych powiązanych** usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. [...]) (+).

2. Art. 3 ust. 3 lit. g) dyrektywy 2011/83/UE otrzymuje brzmienie

(*) Pięć lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

(¹) Rozporządzenie (EWG) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („Rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”) (Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1).

(+) Numer, data przyjęcia i odniesienie do publikacji niniejszej dyrektywy.

Środa, 12 marca 2014 r.

„g) o imprezę turystyczną w rozumieniu art. 3 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady .../.../UE (*), z wyjątkiem art. 8 ust. 2, art. 19, art. 21 i art. 22.

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady .../.../UE z dnia ... w sprawie imprez turystycznych, **zorganizowanych wyjazdów wakacyjnych, zorganizowanych wycieczek aranżowanych powiązanych** usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004, dyrektywę 2011/83/UE i uchylającą dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. [...]) (++)”.

Rozdział VIII Przepisy końcowe

Artykuł 26 Przepisy uchylające

Z dniem ... (**) uchylona zostaje dyrektywa 90/314/EWG. [**Popr. 130**]

Odniesienia do uchylonej dyrektywy są traktowane jako odniesienia do niniejszej dyrektywy i odczytywane są zgodnie z tabelą w załączniku I do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 27 Transpozycja

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, najpóźniej w dniu ... (**), przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych **przepisów środków**. [**Popr. 131**]

2. Państwa członkowskie stosują te **przepisy środki** od dnia ... (***) . [**Popr. 133**]

3. Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

4. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 28 Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie [dwudziestego] dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

(++) Numer, data przyjęcia i odniesienie do publikacji niniejszej dyrektywy.

(**) 24 miesiące po wejściu w życie niniejszej dyrektywy.

(***) 24 miesiące po wejściu w życie niniejszej dyrektywy.

Środa, 12 marca 2014 r.

Artykuł 29

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący

W imieniu Rady

Przewodniczący

Środa, 12 marca 2014 r.

ZAŁĄCZNIK I

Tabela korelacji

Dyrektywa 90/314/EWG	Niniejsza dyrektywa
Artykuł 1	Artykuł 1
Artykuł 2 ust. 1	Artykuł 3 ust. 2 oraz art. 2 ust. 2 lit. a)
Artykuł 2 ust. 2	Artykuł 3 ust. 8
Artykuł 2 ust. 3	Artykuł 3 ust. 9
Artykuł 2 ust. 4	Artykuł 3 ust. 6
Artykuł 2 ust. 5	Artykuł 3 ust. 3
Artykuł 3 ust. 1	—
Artykuł 3 ust. 2	Artykuł 4 i 5
Artykuł 4 ust. 1	Artykuł 4 ust. 1, art. 6 ust. 2 oraz art. 6 ust. 4
Artykuł 4 ust. 1 lit. b) pkt (iv)	—
Artykuł 4 ust. 2 lit. a)	Artykuł 6 ust. 2
Artykuł 4 ust. 2 lit. b)	Artykuł 5 ust. 3 oraz art. 6 ust.1 i 3
Artykuł 4 ust. 2 lit. c)	—
Artykuł 4 ust. 3	Artykuł 7
Artykuł 4 ust. 4	Artykuł 8
Artykuł 4 ust. 5	Artykuł 9 ust. 2
Artykuł 4 ust. 6	Artykuł 9 ust. 3 i 4 i art. 10 ust. 3 i 4
Artykuł 4 ust. 7	Artykuł 11 ust. 3, 4 i 7
Artykuł 5 ust. 1	Artykuł 11 ust. 1
Artykuł 5 ust. 2	Artykuł 12 ust. 2, 3 i 4 i art. 14
Artykuł 5 ust. 3	Artykuł 21 ust. 3
Artykuł 5 ust. 4	Artykuł 6 ust. 2 lit. c) i art. 12 ust. 3 lit. b)

Środa, 12 marca 2014 r.

Dyrektywa 90/314/EWG	Niniejsza dyrektywa
Artykuł 6	Artykuł 11 ust. 2
Artykuł 7	Artykuł 15 i art. 16
Artykuł 8	Usunięty
Artykuł 9 ust. 1	Artykuł 27 ust. 1, 2 i 3
Artykuł 9 ust. 2	Artykuł 27 ust. 4
Artykuł 10	Artykuł 29